

Stora Nyckelviken

Antikvarisk kontroll vid restaurering av spegeldammen, Stora Nyckelviken,
Nacka socken,
Nacka kommun, Södermanland

Lisa Sundström
Rapport 2006:18

Stora Nyckelviken

Antikvarisk kontroll vid restaurering av spegeldammen, Stora Nyckelviken, Nacka socken, Nacka kommun, Södermanland

Lisa Sundström
Rapport 2006:18

Omslagsbild: Spegeldammen efter restaurering, Foto: Lisa Sundström, Bildnr: Ip 20060377

Rapporten finns i PDF-format på adressen
stockholms.lans.museum

Sickla Industriväg 5B, 131 34 Nacka
Tel 08-586 194 00 Fax 08-32 32 72
Webb: stockholms.lans.museum

© Stockholms läns museum
Produktion: Stockholms läns museum

Allmänt kartmaterial: Lantmäteriverket. Medgivande 97.0133

Stockholm 2006

Innehåll

Administrativa uppgifter	5
Byggnadshistorik med relevans för ärendet	5
Utförda åtgärder	6
Avvikelser från arbetshandlingar	9
Kulturhistorisk bedömning av utförda åtgärder	10

Sammanfattning av utförda åtgärder

Arbetena har bestått i justering och omsättning av sättningsskador och ras i dammens kallmurar samt tätning av läckage.

Administrativa uppgifter

Objekt: Stora Nyckelviken

Socken: Nacka

Kommun: Nacka

Landskap: Södermanland

Arbetshandlingar: PM ang. restaurering av Spegeldammen i Nyckelviken, 2004-05-06 samt förslag till restaurering av Spegeldamm, Nyckelviken, odaterad ritning.

Länsstyrelsens beslut: 432-2005-13261

Byggherre/beställare: Nacka kommun

Byggledare/arkitekt: Ingenjörfirman Kadeby AB, Nils-Åke Kadeby

Entreprenörer: Oden AB, Pär Engström

Antikvarisk kontrollant: Stockholms läns museum, Lisa Sundström

Byggnadstid: Oktober 2005 – Juni 2006

Antikvarisk slutbesiktning: 2006-06-15

Byggnadshistorik med relevans för ärendet

Stora Nyckelviken är uppfört på 1740-talet av köpmannen Herman Petersen, direktör i Ostindiska kompaniet. Omkring år 1764 förvärvade den franske ambassadören i Stockholm, Louis Auguste le Tonnelier de Breteuil Nyckelviken. Han ägde Nyckelviken endast tre år, men under den tiden utvidgade han anläggningen bl a med huvudbyggnadens flyglar och den s k biljardflygeln. Framför den senare lät han anlägga den rektangulära dammen.

Dammen var ursprungligen troligen 6-7 m kortare än i dag. Den förlängdes åt öster vid okänt tillfälle, sannolikt under 1900-talets första hälft. Dammen har även vid okänt tillfälle/tillfällen åtgärdats. Murens nuvarande kanter har spår av omläggning och muren har delvis tidigare stärkts med betong som motstöd. Den ursprungliga vattennivå låg sannolikt ca 40 cm under murkrön. Vattenytan har under senare år sjunkit till ca 70 cm under murkrön. Läckaget i dammen sker troligen i dammens nordvästra hörn.

Utförda åtgärder

Murras i dammens sydvästra hörn. Foto: L. Sundström. Bildnr: lp20060370

Murras i dammens nordöstra hörn. Foto: L. Sundström. Bildnr: lp20060376

Arbetena startade med tömning, slamsugning och urgrävning av dammen. Dammens botten har därefter täckts med sand och därpå lagd fiberduk. På fiberduken har lagts kross. I dammens mitt har breddavlopp anordnats med urpumpningsbrunn.

Murens stenar har demonterats i nödvändig utsträckning och därefter återmonterats och kompletterats där stenar saknats. De övre stenarna har dubbats med ståldubbar och cementhaltigt bruk har lags som motstöd mot marken.

Runt nv hörnet har tätats m bentonit. Foto: L. Sundström. Bildnr: lp20060371

Påfyllning av vatten. Foto: L. Sundström. Bildnr: lp20060373

Spegeldammen efter restaurering. Foto: L. Sundström. Bildnr: lp20060374

Återstående arbeten

En påfyllningskran skall kopplas på för vattenpåfyllning för att säkra att vattennivåen i dammen hålls till ca 40 cm under murkrön. Dammens täthet och vattennivå kommer att följas upp under en garantitid om två år.

Avvikelser från arbetshandlingar

Då dammen var otät fanns förslag på upphängning av duk i PM ang. restaurering av Spegeldammen i Nyckeviken, 2004-05-06. Läns museet motsatte sig förslaget då det innebar att en sarg av gummi skulle sticka upp över vattenytan vilket kunde anses förvanska dammens utseende.

P g a kraftig vattentillförsel till dammen från höjden väster om dammen har förstärkning av vägen bredvid dammen lösts genom ett L-stöd av betong. Stödet har medfört att marknivå höjts från dammen till vägen. Vid vägen har ett staket satts upp vid dammens västra kortsida.

L-stöd av betong vid vägen intill dammens västra kortsida. Foto: L. Sundström. Bildnr: lp20060372

Staket intill dammens västra kortsida. Foto: L. Sundström. Bildnr: lp20060378

Kulturhistorisk bedömning av utförda åtgärder

Arbeten med restaurering av dammen har utförts på ett ur kulturhistoriskt synpunkt tillfredsställande sätt i enlighet med länsstyrelsens beslut. Däremot anser länsmuseet att den förhöjda marknivån och staketet vid vägen intill dammens västra kortsida stör upplevelsen av dammens estetiska värden.

Staket intill dammens västra kortsida. Foto: L. Sundström. Bildnr: lp20060377